

Voorstel aan de gemeenteraad

Initiatiefvoorstel tot wijziging van “Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht”

Beleidsveld	Financiën/Werk & Inkomen
Opsteller	Julia Kleinrensink & Rick van der Zweth
Kenmerk	xxx
Vergaderdatum Raad	7 december 2023 (onder voorbehoud)
Referendabel	Nee (artikel 1:2, tweede lid, onder de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht)
Geheim	Nee

Julia Kleinrensink en Rick van der Zweth stellen de raad voor te besluiten:

1. Het ‘Besluit tot wijziging van de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht’ vast te stellen, zodat de vermogensgrens voor kwijtschelding voor aanslagen wordt verhoogd naar de vermogensgrens als bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Participatiewet, en deze aanpassing in te laten gaan op 1 januari 2024. De aanpassingen betreffen:

De tekst onder ‘Artikel 5 Extra toegestane financiële middelen’ te vervangen in:

1. In afwijking van artikel 12, tweede lid, onderdeel d, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 wordt het totale bedrag aan financiële middelen, bedoeld in dat onderdeel, verhoogd tot de vermogensgrens zoals bepaald in artikel 34, derde lid, van de Participatiewet.
2. Dit artikel is voor het eerst van toepassing op aanvragen kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen vanaf het belastingjaar 2024.

Julia Kleinrensink en Rick van der Zweth

Samenvatting

In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om de vermogensgrens van de kwijtschelding van lokale belastingen gelijk te trekken met de vermogensgrens van de Participatiewet.

Context

Aanleiding

De vermogensgrens voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is op het moment lager dan de vermogensgrens, zoals deze in de Participatiewet wordt gehanteerd. Dit heeft tot gevolg dat zelfs niet iedereen met een bijstandsuitkering kwijtschelding van de lokale belastingen krijgt. Het gevolg hiervan is dat mensen die het lukt om een klein beetje te sparen, en zo een buffer te hebben bij een onverwachte uitgave (zoals een kapotte wasmachine), dit weer kwijtraken omdat zij niet voor kwijtschelding in aanmerking komen. Financieel gezond en verantwoordelijk gedrag wordt hiermee afgestraft.

Naast persoonlijke consequenties zorgt het er ook voor dat mensen zich alsnog tot de gemeente moeten wenden om aanspraak te maken op bijzondere bijstand. Deze maatschappelijke kosten komen zo alsnog bij de gemeente terecht. In het kader van uniformiteit en eenvoud zou het bovendien logisch zijn om de vermogensgrens gelijk te trekken met de vermogensgrens van de Participatiewet, zodat mensen overal aan dezelfde voorwaarden moeten voldoen. Dit is duidelijk voor mensen zelf en efficiënt in de uitvoering voor de gemeente omdat er slechts één keer getoetst hoeft te worden. Alle Utrechtse bijstandsgerechtigden zouden bovendien automatisch de gemeentelijke belastingen kwijtgescholden kunnen krijgen, net als voor 1 januari 2017 gebeurde.

Sinds duidelijk werd dat Utrecht voor de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen vanaf 2017 niet langer de vermogensgrens uit de Participatiewet kon gebruiken, is er gelobbyd voor een landelijke wetswijziging. In de Tweede Kamer is januari 2021 de motie van de leden Peters en Bruins over het aanpassen van de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen aangenomen, die verzoekt de vermogensgrens gelijk te trekken.

Omdat een reactie van de minister nog steeds uitblijft en mensen ondertussen wel in de problemen komen, is daarom het voorstel de vermogensgrens in het kader van kwijtschelding gemeentelijke belastingen in Utrecht gelijk te trekken met de vermogensgrens zoals opgenomen in de Participatiewet. Dit ligt in lijn met eerdere aangenomen moties in de Utrechtse gemeenteraad en met de afspraak uit het Utrechtse coalitieakkoord 2022-2026 om de vermogensgrens op te hogen.

De huidige vermogensgrens van 2023 bij lokale belastingen verschilt per huishouden. Voor een alleenstaande is de vermogensgrens vastgesteld op € 3.275,00, voor een alleenstaand ouder op 3.950,00 en voor gehuwden op € 4.350,00. Deze vermogensgrenzen worden met het raadsvoorstel opgehoogd naar het niveau van de Participatiewet dat voor een alleenstaande €7.605,00 en voor een alleenstaande ouder en gehuwden/samenwonenden € 15.210,00 is.

Juridische context

Gelet op artikel 255 van de Gemeentewet, artikel 26 van Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden, is de Verordening voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffing gemeente Utrecht op 22 december 2022 door de raad vastgesteld. Deze verordening is op 1 januari 2023 in werking getreden.

Dit initiatiefvoorstel strekt tot wijziging van artikel 5 (Extra toegestane financiële middelen) van de huidige Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffing gemeente Utrecht. Dit artikel regelt de zogenoemde vermogenstoets. Voorgesteld wordt om het totale bedrag aan extra toegestane financiële middelen te verhogen tot de vermogensgrens zoals bepaald in artikel 34, derde lid, van de Participatiewet.

Dit besluit tot wijziging van de Verordening, waarmee de vermogensgrens wordt verhoogd, raakt aan hogere regelgeving, namelijk de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. Deze Regeling bevat regels over de wijze waarop gemeenten, provincies en waterschappen het vermogen en de kosten van bestaan van belastingschuldigen kunnen berekenen. Hierin wordt het kader voor de

raad geregeld. Met dit initiatiefvoorstel neemt de gemeente meer bevoegdheid dan is toegestaan in de Regeling. Besluiten van de raad kunnen worden vernietigd bij koninklijk besluit wegens strijd met het recht of het algemeen belang (artikel 132, vierde lid, van de Grondwet).

Beoogd effect

Het effect van de aangepaste verordening is een manier om mensen met een laag inkomen (100% sociaal minimum) de mogelijkheid te geven een kleine financiële buffer op te bouwen en minder snel in de financiële problemen te laten komen. Bovendien helpt het gelijktrekken van eisen voor eenduidiger en duidelijkere regelgeving voor inwoners en beleidsmakers.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- **16 september 2016** [Raadsbrief Toepassing normen kwijtschelding gemeentelijke belastingen](#)
- **16 februari 2017** [Mondelinge Vragen nr. 1 van de heer Schipper \(SP\) over "Kwijtschelding"](#)
- **18 juli 2019 M230** [Sparen is verstandig, straf het niet af](#)
- **9 maart 2020** [SV 2020 nr. 060 Versoepeling uitvoering kwijtschelding gemeentelijke belastingen \(met antwoord\)](#)
- **10 november 2022** [M299 Kwijtschelden belastingen](#)
- **13 december 2022:** [Raadsbrief Uitvoering motie M299 kwijtschelden belastingen](#)
- **22 december 2022:** [Raadsbrief Aanpak koopkrachtcrisis 2023](#)
- **22 december 2022:** [Raadsvoorstel verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen](#)
- **22 december 2022:** [M410 Volgend jaar alsnog kwijtschelden belastingen minima](#)
- **7 juni 2023:** [Raadsbrief Voortgang vermogensgrens kwijtschelding gemeentelijke belasting](#)
- **12 september 2023:** [Raadsbrief Voortgang vermogensgrens kwijtschelding gemeentelijke belasting](#)

• **Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's**

Besispunt	
1	Het 'Besluit tot wijziging van de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht' vast te stellen, zodat de vermogensgrens voor kwijtschelding voor aanslagen wordt verhoogd naar de vermogensgrens, als bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Participatiewet en deze aanpassing in te laten gaan op 1 januari 2024.
Argumenten	
1.1	<u>Mensen met een lager inkomen financieel ontzien.</u> Er is nu een groep inwoners met een laag inkomen (op bijstandsniveau) die desondanks niet in aanmerking komt voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen door de vermogensgrens. Zij komen wel in aanmerking voor een bijstandsuitkering op basis van inkomen, maar zouden niet in aanmerking komen voor kwijtschelding. Hun situatie rechtvaardigt dat zij financieel ontzien worden.
1.2	<u>Financieel gezond en verantwoord gedrag niet bestraffen.</u> Financieel gezond en verantwoordelijk gedrag wordt op dit moment afgestraft. Mensen die het lukt om een klein beetje te sparen, en zo een buffer te hebben bij een onverwachtse uitgave (zoals een kapotte wasmachine), raken dit weer kwijt omdat zij niet in aanmerking komen voor kwijtschelding. De grens die in dit raadsvoorstel wordt voorgesteld sluit beter aan bij het advies van Nibud voor financieel gezond spaargedrag.
1.3	<u>Eenduidige en begrijpelijke regelgeving voor inwoners</u>

	De huidige regelgeving voor kwijtschelding is moeilijk te begrijpen. Bovendien moeten inwoners voor verschillende regelingen aan verschillende eisen voldoen. Dit voorstel trekt de eisen voor vermogen gelijk. Hierdoor is het eenduidiger en makkelijker te begrijpen voor inwoners.
1.4	<u>Eenvoud in uitvoer</u>
	Door gelijke eisen te hanteren hoeft er in de uitvoering slechts op één grens getoetst te worden. Dit is efficiënter en eenvoudiger in de uitvoering voor de gemeente en/of de BghU.
1.5	<u>Beleid in lijn met aangenomen voorstel in de Tweede Kamer.</u>
	In de Kamer is er eerder een motie aangenomen om de vermogensgrens van de Participatiewet te gaan hanteren. Dit heeft geleid tot een eerste verhoging in de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, maar nog niet tot het niveau van de vermogensgrens in de Participatiewet zoals de motie wel vroeg. Dit voorstel is in lijn met de uitspraak van de Kamer.
1.7	<u>Signaal richting het Rijk</u>
	Het Rijk heeft ondanks de landelijk aangenomen motie de vermogensgrens nog niet aangepast naar vermogensgrens zoals opgenomen in de Participatiewet. De gemeente Utrecht lobbyt al jarenlang voor deze zelfde wijziging. Dit voorstel kan bijdragen aan deze lobby richting Rijk als signaal om deze wijziging te bewerkstelligen, omdat mensen nu in de problemen komen.
Kanttekeningen/ Risico's	
1.1	<u>Schorsing of vernietiging raadsbesluit</u>
	Er bestaat een juridisch risico dat het besluit van de raad vanwege strijd met het recht of het algemeen belang, door de Minister op grond van artikel 132, vierde lid, van de Grondwet wordt geschorst of vernietigd. Het voorgestelde besluit tot wijziging van de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht is –in strijd met de ministeriele Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden, ondanks de aangenomen motie in de Tweede Kamer- Zie juridische context. Als dit raadsbesluit wordt vernietigd, dan zal worden teruggevallen op de huidige Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht. In de tussenliggende periode van publicatie van het besluit van de raad in het gemeenteblad en de mogelijke schorsing/vernietiging van het besluit kunnen er bij de inwonerverwachtingen ontstaan dat de aanslagen in 2024 kwijtgescholden zullen worden indien wordt voldaan aan de nieuwe vermogensgrens. In de praktijk zullen de nieuwe aanslagen met inwoners worden gecommuniceerd wanneer de termijn voor schorsing verstreken is.
1.2	<u>Geen uitvoering van het besluit door de directeur van de BghU</u>
	De directeur van de BghU (ook wel de invorderingsambtenaar) heeft laten weten dat zij in principe geen medewerking zal verlenen aan besluiten die in strijd zijn met de geldende wetgeving (de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Infrastructuur en Waterstaat). In eerste instantie zal het bestuur van de BghU, waar de gemeente Utrecht een grote stem in heeft, zich hierover uit moeten spreken.
1.3	<u>Vervallen Combi-aanslag</u>

Op dit moment is er een gecombineerde aanslag met het waterschap. Naar aanleiding van dit besluit zal het waterschap moeten beslissen of zij meegaat in het besluit van de gemeente Utrecht. Wanneer het waterschap besluit niet mee te gaan met de voorgestelde wijziging van de vermogensgrens zou de gecombineerde aanslag in de gemeente Utrecht komen te vervallen. Dit kan gevolgen hebben voor de uitvoering van de belastingaanslagen. In het coalitieakkoord van het waterschap wordt gesproken over verdere verruiming van de kwijtschelding. Dit sluit aan op dit voorstel.

Financiën

Er dient onderscheid gemaakt te worden in de financiële gevolgen voor gemeente Utrecht en de financiële gevolgen vanuit een andere uitvoeringslast voor de BghU.

In het geval van de gemeente Utrecht zullen mogelijke extra kosten verrekend worden in het tarief voor de afvalstoffenheffing van het jaar daarop. In het eerste jaar na invoering zijn de toegenomen kosten niet in het tarief verwerkt en zal er eenmalig sprake zijn van gedeerde belastinginkomsten. Deze zal worden onttrokken uit de reserve afvalstoffenheffing.

Voor de uitvoering bij de BghU zullen er geen extra uitvoeringslasten zijn bij maximale harmonisatie. Hierdoor zullen er geen extra middelen vanuit de gemeente Utrecht ingezet hoeven te worden.

Vervolg

Het bestuur van de BghU moet een standpunt innemen over het uitvoeren van het genomen raadsbesluit. Het bestuur bestaat uit de wethouders van financiën van de deelnemende gemeenten en een bestuurder van het waterschap. De stemmen in het bestuur zijn verdeeld naar zwaarte van de deelnemende gemeenten. Dit betekent dat er een meerderheid in het bestuur ontstaat als, naast de gemeente Utrecht, ook het waterschap voorstander is van het verhogen van de vermogensgrens voor kwijtschelding. Het voorstel sluit goed bij het huidige coalitieakkoord van het waterschap en bijkomend voordeel zou zijn dat de gecombineerde aanslag gelijk blijft op dat moment. Het zou uiteraard in het voordeel van de overige deelnemende gemeenten zijn als ook zij het voorbeeld van Utrecht volgen.

Wanneer het bestuur een besluit heeft genomen, is de directeur verantwoordelijk voor de uitvoering. De directeur heeft zelfstandige bevoegdheden die uitgevoerd worden onder verantwoordelijkheid van het bestuur.

Participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit raadsvoorstel.

Communicatie

De gewijzigde Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen wordt gepubliceerd in het elektronische gemeenteblad op www.overheid.nl.

De nieuwe kwijtscheldingsregels zullen meegenomen worden in de reguliere communicatie rondom kwijtschelding. Dit betekent dat dat inwoners bij hun belastingaangifte informatie krijgen over de optie van kwijtschelding.

(Niet)Referendabel

Dit raadsbesluit is niet referendabel (artikel 1:2, tweede lid, onder de Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlage besluitvorming

- Besluit tot wijziging van Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht

Bijlage informatief

- Overzicht van de wijzigingen in Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht.